

P 182

Смолтвастини

Змајовине.

Свеска III.

Ср. Карловици, 1900

9 182

174/51-
120

СНОХВАТИЦЕ

ЗМАЈОВИНЕ

СВЕСКА III.

СРЕМ. КАРЛОВЦИ
СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПАРИЈА

1900. — 365.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
„СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ“ - БЕОГРАД
↓ И. Бр. 34 114

К 436

У СПОМЕН
СВОЈЕГ САСТАНКА И ПУТОВАЊА
ПО СРБИЈИ

ОД 27. ЈУНИЈА ДО 13. ЈУЛИЈА 1900. ГОДИНЕ

А У ПОЧАСТ СВОЈЕ

ЏИКА ЈОВИ-ЗМАЈУ

СРПСКИ МАТУРАНТИ.

Сузе светог Саве.

Пало иње, ал не пало само,
 С њим падоше сузе са небеса,
 Нико не зна сузе чије ли су,
 Само знаде проигуман Павле:
 »То су сузе светитеља Саве.
 А што плаче за невољу му је:
 Неће Боже да га пусти доле,
 Да прошири цркви црковање,
 Да зачини попу поповање,
 Да олакша школи школовање.
 Још му вели Боже Саваоче:
 »Саво сине, не хај за Србине,
 Њин си био, њих си просветлио,
 Ако су ти запамтили речи,
 Њина срећа, ничија несрећа,
 Ако су се њима оглушили,
 Јадни били, сваком робовали,
 Међ собом се трли и поклали,
 Сами себи гроба ископали!«

Гујина прича.

По камену маховина жута,
 Под каменом присојкиња гуја,
 Поред гује до седам гујића,
 А мајка се око њих савија,
 Њима мајка чудну причу прича:
 »Знавала сам високу Лесанду,
 Младу љубу Жарка капетана;
 Да је Леса Божја душа била,
 Седморо би дјеце изродила,
 Ал је Леса вражја душа била,
 Растук пила, дјеце не родила.«
 А гујићи слушали су причу,
 Слушали су, вјеровали нису, —
 Ко би такe вјеровао бајке,
 Гдје би такe могло бити мајке!

Клањалица слепачка.

Појави се Господ Бог
 Светлим лицем сина свог,
 Појави се на земљи,
 Пратише га анђели;
 Анђели се не видли
 Од Христове светлости.
 А кад Христос пропати,
 На небо се поврати,
 На небу га питали:
 А где су ти анђели?
 Исус Христос говори:
 »Остали су на земљи,
 С богатима другују,
 Да им душу чувају,
 Кад опазе невољу,
 Да невољном помогну,
 Да ришћански пожале
 Кљасте, слепе, глађане,
 Да се после не кају,
 Кад се с душом растају.“
 — Уделите, ришћани,
 Уделите и мени;
 И ја јаде јадујем,

Слепујем и гладујем,
Немам свога видела,
Ал вам *видим* анђела
Поврх десна рамена.

Одмор хајдука Новака.

Двóре двòри бела вила
— Нису дворови,
Већ колиба од шимшира
У Романији;
Њу не гради вила себи,
Нити другом ком,
Већ хајдуку, већ Новаку,
Миљенику свом:
Кад проклету турску чету
Мачем обори,
Ту да легне, да почине,
Да се одмори.
Тад га вила са висина
Овде потражи,
Шимшир љуља, сан му чува,
Да га оснажи.

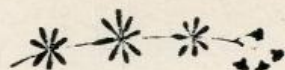
Образ јачи од срца.

Кроз гору — црна ноћи — сватови пролазе,
 Невјесту, бисер грану, воде у незнан свјет.
 Шта вели — црна ноћи — дјевере невести:
 »Ја сам ти дјевер, дико; хеј, да сам војно твој!«
 Шта вели — црна ноћи — невеста дјеверу?
 Ка да је гуја шину, дојезди војну свом.
 Шта ће му — црна ноћи — у јаду казати?
 Са руке бурму скида, баца му пред ноге:
 Угаси — црна ноћи — пјесме веселе,
 Ја ћу се мајци вратит', сама кроз горицу;
 Ти имаш — црна ноћи — брата јарамаза,
 Ти ни сам ниси бољи, — не идем дому твој.

Сестре на добро слуте.

Овце нам се разјагњиле —
 Разбиће се пост.
 На прагу пето поје —
 Доћиће нам гост.
 Све нам десно уво зуји, —
 Гост ће донет' глас;
 Добрим гласом из даљине
 Обрајдаће нас:
 Да је видо нашег брата
 Жива и здрава,
 И да му се обећала
 Мома гиздава;
 И да ће нам скоро доћи,
 Да обаја дом
 Са невестом, својом срећом,
 Нашом снахицом.
 — Немој, госте, пре отићи,
 Док не стигне брат,
 Да поиграш у сватови,
 Најмилији сват.

Порука и отпорука.

По махали телалин телали:
 »Гдје је она поносите мома,
 Која носи калпак и челенку,
 Сабљу паше, турска хата јаше, —
 Нека дође пашину конаку,
 Да му пече каву кајмаклију,
 Да му служи вино и ракију!«
 — Одазва се поносите мома
 Из неблиза, са горина виса:
 »Ево мене у *мојем* конаку,
 У конаку, у гори зеленој,
 Са дружином какве паша нема; —
 Нек ми паша дође до конака,
 Да ми хата поји и тимари,
 Да ми носи хлађану водицу,
 Да ми пере сабљу шареницу, —
 Хат је *турски*, нек га *Туре* служи,
 И сабља је с *Турчина* скинута,
 На њој шара из *турских* дамара.«

Краљевић Марко и троглав Арапин.

Ко о чему, жедан о напојци
 Ко о чему, млађан о дјевојци,
 Рувелија о своме занату,
 Кавгаџија увјек о инату,
 Баба Јека о младоме петку, 5
 Дервиш дека о ђабину светку, —
 А ја, сљепац, шта ћу о чему ћу?
 Ја не могу о сунашцу јарку, —
 Чујте опет о Краљевић' Марку!
 Отиште се у незнакуд Марко 10
 На Шарину коњу разумноме,
 Тек да прође па да кући дође.
 Ако нађе шенлук и весеље,
 Добре брата и кићене свате,
 Да посједи, с њима пробесједи, 15
 У пехаре да спушта динаре
 Златна кова, Божја благослова;
 Ако нађе гладне и голотне,
 Да им пружа што је којем требе:
 Голом рува а гладноме крува; 20
 Ако нађе порушене цркве,
 Да истресе из егбета благо,
 Да олакша себи и свом Шарцу —
 Својој души а Шариној снази;
 Ако нађе цвиље и насиље, 25

Цвиље танко. а насиље јако,
 Да извуче мача из корица,
 Па што Бог да̂ и срећа јуначка.
 Не зна Марко куд ће и на што ће,
 Сви му пути прави и поћудни, 30
 Шарац ходи куда њему годи,
 Марко неће да га с воље скреће.
 Мудар Шаре прелази ћенаре,
 Брдом ситно а долином хитно,
 Гором криво а пољаном живо, 35
 Да што прије ста̂са у Подбиље.
 Сусрете их Подбиљка дјевојка
 А раскоса, па и распојаса,
 Сузе рони са пута се клони.
 Нису миле сузе дјевојачке 40
 Ни Шарину баш кано ни Марку,
 Шарац стаде а Марко је пита:
 »Који јади, љепото дјевојко,
 Има ли им лјека и помоћи?
 Ја сам тушта убрисао суза, 45
 Шат обришем и са твога лица.«
 Проговара кроз сузе дјевојка:
 »Моји јади немају помоћи;
 Далеко је Краљевићу Марко,
 За којег се и пјева и прича 50
 Свадбарине да укидат' знаде.«
 Насмија се Вукашиновићу,
 Пак се каза: »Ја сам главом Марко;
 Још ми рука није малаксала,
 Још ми ђорда није зарђала, 55
 Још ми срце бије ка̂ и прије,

Кад сам јадне невјесте спасаво
 Од Арапа и арапска бјеса.«
 Кад то чула Подбиљка дјевојка
 Љуби њему стопе и кољена, 60
 Па и гриву Шарцу од мегдана,
 Говори му гласом одгријаним:
 »Ево има данас десет дана
 Како дође грдан грдолићу,
 Грдан Арап су три црне главе, 65
 Њега двори педесет Арапа,
 Свилен су му шатор разапели
 На Тиморцу, на високом брјегу;
 А какве су на Арапу главе,
 Једном ије, другом главом пије, 70
 Трећом иште невјестице младе.
 Три су данас невјестице младе,
 Једно моја другарица Стѣнка,
 Друго моја другарица Мира,
 И ја Јана, жалосна ми нана! 75
 Стѣнка има заручника Јанка,
 Мира има свога Десимира,
 А ја, Јана, свога Радована;
 Сва тројица пасали су ђорде,
 Да с Арапом мегдан подијеле, 80
 Чим се који Арапу приближи
 Арап духне, јунака одухне,
 Па сад виче: дуже чекат' неће.
 Ето муке, Краљевићу Марко,
 Данас нам се састат' са срамотом, 85
 Или нам се растат' са животом, —
 Боље нам се растат' са животом,

Нег живјети довјек под срамотом.«
 Насмија се Краљевићу Марко :
 »Иди, Јано, иди полагаано, 90
 Пошљи ваша до три заручника,
 Нек приљегну под Тиморцем брјегом,
 Ако мени буде до невоље
 Да се мени у невољи нађу.«
 Па с' упути где је Арап љути. 95
 Сусрело га педесет Арапа,
 Црне слуге дива троглавника,
 Њима Марко тијо проговара :
 »Пуштај-де ме, Арапијо млада,
 Носим скупе Арапу откупе, 100
 Кад се вратим и вам' ћу да платим.«
 Па с упути горе по Тиморцу ;
 Кад је био на пола Тиморца
 Духну Арап једном својом главом,
 Марко мисли оштар вјетар душе ; 105
 Кад је био брјегу на подвршју
 Духну Арап другом својом главом,
 Па одува калпак с Краљевића,
 Њим обрани три Арапа млада.
 Кад је био брјегу на врхунцу 110
 Духну Арап трећом својом главом,
 А кад духну трећом својом главом
 Замагли се, јали се запраши,
 Магла сива Тиморац покрива
 — Нико не зна шта на брјегу бива. 115
 Мало било, за дуго не било
 Док завика са висина Марко :
 »Амо горе, Јанин Радоване,

Амо, Јанко, амо Десимире,
 Ја пресјекох по полу Арапа, 120
 Преко паса, ал још има гласа,
 Псује, пљује, прети да се свети,
 Очи бéчи, а шкргуће зуби,
 Пак ви ход'те, сјеците му главе,
 Да свак своју невјесту заслужи!« 125
 Како рече Краљевићу Марко,
 Како рече тако се и стече;
 Док падоше Арапове главе
 Побјегоше педесет Арапа —
 Далеко им лјепа кућа била! 130
 — Мили Боже, да веља весеља!
 Привјенчаше три невјесте младе
 Сваку своме милом заручнику:
 Станку Јанку, Миру Десимиру,
 Лјепу Јану, њеном Радовану, 135
 А Марко је њима кумовао —
 Није шала Марка звати кумом!
 — — А шта оста на Тиморцу брјегу?
 Ту су пали орли лјешинари,
 Дуго ли су туна благовали, 140
 Благовали и кости разнјели;
 Салт осташе три лубање празне,
 Остадоше на Тиморцу брјегу —
 У њима се и сад гује лјегу.

Побеђен понос.

Два су се села преко гледала :
 Село Данково, село Ранково ;
 У Данковом су мѹме поносне,
 У Ранковоме још поносније.
 Диже се Ранко селу Данкову
 Да гледа коју мѹму поносну ;
 Диже се Данко селу Ранкову
 Да гледа мѹму најпоноснију.
 Кад стиже Ранко селу Данкову :
 Ни једна мѹма није поносна ;
 Кад стиже Данко селу Ранкову :
 Свакој-зи мѹми срце заигра,
 А понајаче најпоноснијој.

Женидба Латковић Ристоја.

»Пјевај, старче!« — Пјеваћу, млађаче;
 Сви сте млади, пак сте пјесми ради,
 А мене би душа изнедала,
 Да не имам овијех гусала.
 Е па чујте, што је његда било! 5
 — Кад се жени Латковић Ристоје
 Из Велена, десно од Ловћена,
 Надалеко потражи дјевојку,
 Преко седам цвјетали градова,
 Преко осам вукали брјегова, 10
 Преко девет бродали потока,
 У онога пабана Авира,
 Милу шћерцу, по имену Гојну, —
 Красна цура, таман за јунака.
 Ристо проси, Авир се поноси, 15
 Ристо проси, Гојна с' не поноси.
 Омиљело хрватској дјевојци
 Оно око, оно црногорско,
 Оно чело, мило ал озбиљно;
 Па кад стаде да јој младој прича 20
 О свом крају, о свом завичају:
 »Нејма у нас никâ изобиља, —
 Хладне стјене, ал груди огњене;
 Сунце сија са небесја плава,
 А наш образ њему одсијава; 25

Бој се бије, крв се често лије
 За крст часни и слободу драгу —
 Тад заигра срце у дјевојци,
 Хоће с њиме, — »води ме, води ме!«
 Авир даде благослова свога: 30
 »Иди, зете, поклањам ти дјете,
 Купи свате, чекаћемо на те!«
 — Прошло томе дана и мјесеца
 Док је Ристо стасѧ дому своме,
 Прикупио до тридесет свата, 35
 Све јунака, својијех јатника,
 Док стигоше Авирову двору,
 Гдје их прима весело чекање.
 Положише вјенце на младенце,
 Привјенчаше врсно за ваљано, 40
 Пак сједоше за господску софру,
 Благовању, братском наздрављању:
 »Здраво, браћо, пријатељи драги,
 Пријатељи и нови и стари!«
 — Свану зора, растати се мора; 45
 Грлише се — а ја нећу дуљит', —
 Одош' свати, треба им се журит'.
 Проминуше с веселом дјевојком
 Оних седам цвјетали градова,
 Оних осам вукали брјегова, 50
 И шест првих бродали потока,
 Све на миру, пјесме пјевајући.
 А кад бише на потоку седмом
 Загласи им неко од некуда,
 Вели: »Ја сам бродарица вила; 55
 Три потока моја су мојина,

На њима је моја баждарина;
 Први поток: ђердан са невјесте,
 Други поток: њена коса златна,
 Трећи поток: очи невјестине, — 60
 То је моје, — понда сваком своје.“
 Чује Ристо, и Гојна, и свати, —
 Ал се мора даље путовати.
 Кад су били на потоку осмом,
 Опет вила кличе из невиди: 65
 »Баждарину, свати, аманати!
 Мени моје, — понда сваком своје!«
 Чује Ристо, и Гојна, и свати, —
 Ал се мора даље путовати.
 Кад су били потоку деветом, 70
 Опет кличе вила из невиди:
 „Баждарину, свати, аманати!
 Мени моје, — понда сваком своје!«
 Чује Ристо, и Гојна и свати, —
 Ал се мора даље путовати. 75
 Они иду, и не обзиру се,
 Нико њима пута не препречи, —
 Зар се вила њима нашалила?
 Кад утону сунце у вечерје,
 Посједоше уморни сватови 80
 Одморишту, својем преноћишту;
 Тад погледа Латковић Ристоје
 Невјестицу, своју миљеницу,
 Погледа је, пак се трже на се:
 Нема њојзи на врату ђердана, 90
 Нема златне косе испод вјенца, —
 Авај јада, авај муке грдне,

Испод већа очију јој нема, —
 Све је сама баждарици дала,
 Да ју, милу, не растави с драгим. 95
 Проли сузе младожења Ристо,
 Он не жали бисерна ћердана
 (Док је врата, биће и ћердана),
 Он не жали њене косе златне
 (Порастеће за годину дана), 100
 Већ он жали Гојниних очију,
 Довјек слјепа, — то му срце цјепа.
 Кад свануло јутро жалостивно,
 Иза горе помоли се сунце,
 Сви га виде, не види га Гојна, 105
 Она мисли још је нојца црна;
 Прекрсти се слијепа дјевојка,
 Пак се моли Богу истинOME,
 Пита њега, као оца свога:
 Је ли добра мога војна мајка, 110
 Хоће ли примит' снахицу слијепу?
 — Отолен се кренуше сватови,
 Иду тужни, као да су сужни,
 Без пјесама, ка да иду с гробља;
 Тако стигли селу Веленову 115
 Пред бијеле Латковића дворе.
 Ту их срета веселница стара,
 Веселница, Ристојева мајка,
 Па говори гласно пјевајући:
 »Весели се, мој једини сине, 120
 Весели се, моја снахо лјепа,
 Снахо моја врла и ваљана,
 Веселте се свати одабрати,

Ка што мене веселу видите,
 Милостивна ј' баждарица вила, 120
 Ев' послала очи дјевојачке,
 Неће óке од такe дјевојке;
 Још послала три бисер-ђердана,
 Један бански, а два су вилинска;
 Само ј' косу себи задржала, 125
 Хоће златним да се паше пасом,
 Да се крāси Гојниним украсом.»

—
 Свима пјесма, ако је подесна, —
 Ако није, дајте подесније!

Ударало у тамбуру ђаче...

Ударало у тамбуру ђаче,
 На тамбури четир жице танке:
 Једна жица славуљак на грани,
 Друга жица Белка у махали,
 Трећа гуја, њена мајка стара,
 А четврта јади из недара.
 Ударало у тамбуру ђаче,
 Целог лета, од мрака до света,
 Док му нису жице попуцале,
 Танке жице, тужне тамбурице.

Како спава Чарапић Васа.

Поточани питају Рипљане:
 Како спава Чарапићу Васа?
 — Глуп је, браћо, па глуво и спава,
 Он вам спава као мртва глава;
 Он не чује највеће олује;
 Муња сѐне, он се не покрене;
 Грми хуком, он не макне брком.
 Али, брате, не шали се главом,
 Украј тога дива спаваћива
 Да прошапнеш име Турчиново, —
 То му уво причује и глуво,
 Скочи с бесом, јурне самокресом:
 »Камо Туре?« — пита наша дика,
 Не спази л' га, тешко си тебика!

Пало сито . . .

Пало сито, пало на корито,
 Са корита чило отскочило,
 Пало на реп спаваћиву мачку;
 Мачак мисли смрт на њега хода, —
 А мишеви шапућу: дабогда!

Болно момче.

Славуљ тица мала
 Сву ноћ славуљала;
 Слушало је радо
 Болно момче младо.
 »Није мени жао
 Што нисам заспао,
 Ако сад не могу
 Спаваћу у гробу,
 Ту ћу млађан спати, —
 Барем нећу знати
 Кад се буде моја Лала
 За другог удала.“

Поп Лука и Пејзан Мемед ага.

Бесно Туре Пејзан Мемед ага
 Тражи врага, ал и наћи ће га,
 Попа Луку на мегдан зазива.
 То не чуо Лазаревић Лука,
 Ал му чуо Лабуд у ахару;
 Скочи Лабуд, ка да се помами,
 Он дотрча господару своме,
 Преда њ стаде, на колена паде,
 Жељом гори, само што не збори.
 Лука скиде крчалинку стару,
 Која бије и кроз амајлије,
 Па на коња, на та крила своја.
 Сусрела се два брчна јунака
 На сред поља, пред очима свима.
 Страшан Пејзан, крвавих очију,
 Из очију пламенови бију;
 Гледају се и Пејзан и Лука —
 Чија ли ће мајка да закука!
 Ал прошапта неко од Србаља:
 »Наш се јунак канда плаши малко!«
 То причуо Лазаревић Лука,
 Осврну се, па га одговара:
 „Ако сам се мало поплашио,
 Ја се нисам Богу помолио,
 Изненада с Турчином се срео,

Изненада Лабуд ме донео.
 Ако сам се *заплашио малко*,
 Ал се Туре *заплашило јако*.«
 У то пуче пушка Пејзанова,
 Поред ува фијукнуло зрно
 Светлом брату, Србину јунаку, —
 Не погоди, само га ражљути.
 »Помоз', Боже!« повикао Лука,
 Па напери своју крџалинку,
 Њоме закла Пејзан Мемед агу,
 Што превару воли на мегдану, —
 Зрно згоди амајлију златну,
 Кроз њу јурну, живот му утрну,
 И Пејзана нестаде с мегдана.
 — Тако ј' било, тако ћемо причат'
 Сваки своме сину и унуку,
 А унуци гроб ће љубит' Луци.

Сви су, сви су —

Сви су, сви су, али мили нису,
Свиснули би да ме не наљуте,
Говоре ми: неверан ти Иво!
Злобо дерна, и ја сам неверна,
Неверујем никоме на свету —
Само Иву, соколићу сиву.

Што је пала сива магла?

Што је пала сива магла?
Послао је Бог,
Да не видим китне свате
Неверника мог.
Не дижи се, сива магло,
Закри згажен цвет,
Мојих јада, мојих суза
Да не види свет!

Рајино уздање.

Ударало морје о мраморје,
 А мраморје ни стење нит јечи;
 Морје јако, а мраморје тврдо,
 Пак се сила срди, и одсрди,
 Утиха се, па га мирно лиже.
 Тако ћеш се и ти расилити,
 Пусто море, рајини злотворе;
 Сустаће ти бјеси и потреси,
 Јер је раја стјена од камена,
 На камену крстово знамење,
 А на крсту сузе исплакане,
 Обасјане са Божије стране;
 Сузе ће се крсту притопити,
 Притопити, пак се алемити, —
 Алем сија, — пјева Србадија.

Под прозором заспале дјевојке.

Двје тамбуре ноћу таласале
 Под прозором заспале дјевојке:
 Миланова и Миладинова;
 Тамбурице ка да су сестрице,
 Жице танке, ка од једне мајке,
 Терзијани, једноперичани, —
 Ал им пјесме нису подједнаке,
 Милан пјева: »Остан' моја драга!«
 А Миладин: »Постан' моја драга!«
 Не срди се Милан на Милада,
 Нека пјева што му се прохтјева.
 А дјевојка кроза сан отпјева:
 »Разазнајем жице с тамбурице,
 С Миланове и с Миладинове.
 Миладине, дичан мајчин сине,
 На јесен те оженила мајка
 Са дјевојком љевшом од менека;
 Све вам сјало, што се ваше звало! —
 А Милане, моје миловање,
 Мој драгане моје уздисање,
 Ајд' бајаги, ти се срди на ме,
 Кобајаги ја се срдим на те, —
 Руке шире, пак се са мношћу мири,
 Руке ширим, да се с тобом мирим.«

Коме које цвеће.

Гунце село, али невесело,
 Јер је мајка укопала Ранка;
 На гробу је вече за́вечило,
 На гробу је но́ћца зано́ћила,
 На гробу је и зора затекла.
 У вече је мајка засузила,
 Целу но́ћцу суза не брисала,
 Тек у зору црна ј' закукала.
 Ал из гроба поникнуло цвеће:
 Један стручак мрка гаровиља,
 Други стручак мирисна селена,
 Трећи стручак убавога смиља.
 Пита мајка свога сина Ранка:
 »Коме, сине, коме ово цвеће?«
 »Гаровиље теби, стара мајко!
 Селен цвеће мојој милој сели,
 Смиље Смиљи, неверној девојци.«

Хеј, ласно је кога боли глава...

Чујем јаде : разболи се Мара,
 Још у колу заболи је глава.
 Ид'те, бабе, гас'те јој углевље,
 Нек погоди жеравка у води,
 Чији су је уrekli погледи, —
 Само мене нико нек не беди.
 Нису моје очи урокљиве,
 Већ су њене очи говорљиве :
 Говорише, да за мном уздише,
 Ни за кога да не мари више.
 Ако ме је преварила пуста,
 Сад је глава боли од варања.
 Хеј, ласно је кога боли глава,
 Ал је тешко кога боли душа,
 Кога боли и срце и душа.

Мус-Алија.

Мус-Алија крметину неће,
 Док се пече, Алија утече,
 Кад се слади, Алија се врати.
 Мус-Алија не воли ни вина,
 Где га нема, Алија задрема,
 Кад га види, малко се застиди, —
 Стид га прође кад буклија дође.
 Мус-Алија, куда ће ти душа?!
 — »Зла ми душа, кад је мори суша!«

Ловац оста без лова.

Лов ловио Сава с Подунавља,
 Не улови лова никакова,
 Већ опази са села дјевојку.
 Њој се јавља Сава с Подунавља:
 »Стани, срно, — око ти је црно!«
 Одговара са села дјевојка:
 »Не смем, Саво, — око ти је плаво.«

Гусларева шала

(кад се већ у сватови напевао озбиљних песама,
а друштво иште да отпева још коју).

Е па де-ла гости и сватови,
И старојко и дебели куме,
Пјева' сам ви ево до промукла,
До промукла гр'ла и гусала;
Пјева' сам ви толике јунаке,
Да су од куд туна из Дођина
Брзо би ни понестало вина.
Преминуше јуначине старе
Да се нови хвате за ханџаре.
Пјева' сам ви о добројству свему, —
Сад ћу о *злу*, пак и о *горему*.
Зла је мука и крај добра друга,
А без друга, брате, и *гора* је. —
Зло је жена, кад језика нема,
А језична, брате и *горе* је. —
Зла је брига сиротиње раје,
А небрига, брате, и *гора* је. —
Зло је селу, које попа нема,
Горе попу, који села нема. —
Зло је коњма, када лађу вуку,
А *горе* им кад их још и туку. —
Зло погача на брзац печена,
А још *горе* кад ни такe нема. —

Зло тежаку кад је на камену,
А још горе кад је кам на њему. —
Зло дружини кад нема певача,
Горе њему кад нема слушача.

Ком' се китиш, гиздава девојко...

»Коме с' китиш, гиздава девојко,
Ил Бечеју или Сентомашу,
Или мени на моме салашу?«
— Што те брига, бане салашане,
Ја за тебе никада не питам;
Кад те снивам одмах се умивам
Од урока, црна ока твога.

Кобна сумња.

Мили Боже, на свему ти хвала!
 Лијепа је звијезда Даница,
 Још је лепша Деанова љуба,
 Вјерна љуба, златокоса Мара,
 Лице јој је ка у бјела крина, 5
 Душа јој је мирис од босиља,
 Кад погледа, ка да благосиља.
 Дивно ли су млади живовали
 Годиницу, ал не пуну, дана,
 Док се нађе чедо у колјевци, 10
 Ка јабука срећом дарована,
 Узабрана са злаћаних грана.
 Љуби бабо своје чедо драго,
 Преврће га тамо и овамо, —
 Изнебуха ошину га гуја: 15
 Он опази дјетету на леђи,
 Опази му обилежје црно,
 Бенак мадеж, бадемово зрно,
 Исти бенак, ка што је за вратом
 У Ђураша, дјететова стрица, 20
 Та у брата његова млађега.
 Ошину га гуја отрована,
 Још му с' гуја у срце увукла,
 Отуд Мари сиком проговара:
 »Носи чедо, носи га у виле, 25

Не треба ми братово копиле!«
 Ал та гуја има свога дрѹга,
 Дрѹга гуја сад ошину Мару,
 Пак се њојзи у груди увлачи,
 Ту се вије, из срца јој пије. 30
 Трчи Мара с дјететом у руци,
 Она трчи дјеверу Ђурашу:
 „Ај дјевере, моје поштовање,
 У мог чеда бен мадеж на леђи,
 Знаме црно, бадемово зрно, 35
 Исто као у тебе за вратом.
 Мој ме војно невјером назива, —
 То не могу понијети жива.«
 Засмија се Ђураш дјевер гротом:
 »А ласно ћеш, снахо моја драга, 40
 Разбит' сумњу мога брата луда,
 Ти га узми за десницу руку,
 И принеси прст му на потиљак,
 Ту се њему испод косе скрива
 Бадем зрно са петельком малом, 45
 Исто као и у чеда твога.«
 То не чула златокоса Мара,
 Прије тог се ударила била
 Острим ножем по срдашцу живом.
 Ал то чуо кроз прозор Деане, 50
 Опипа се прстом по потиљку,
 Нађе бенак, зрно бадемово
 Одоздоле са петельком малом.
 Он поскочи брату у одају,
 У одају брату и љубовци, 55
 Да му просте паклене ријечи.

А кад видје, што му мука каже,
 Срце њено ножем прободено,
 На грудма јој прикљештене руке,
 Од те силе удушено дјете, 60
 Кад то видје злосрећни Деане,
 Трже ножа из мртва тијела,
 Пак прорази с њиме себе жива, —
 О тле клону, пусти душу болну.
 Сунце гледа, а њих троје мртви, — 65
 Чекни мало, биће и четврти!
 У Ђураша заледи се крвца,
 Хтједе и он да потргне ножа,
 Ал на очи нападе му тама,
 Заљуља се на земљицу паде, 70
 Како паде никад не устаде...
 — Мили, Боже, чија ли је клетва!
 Ил је клетва, ил гујинска жетва!
 Њих четворо, па ни једно живо!
 А ни једно није било криво. 75

Чкаљ и боца.

Где сте били, танани комари,
 Те ми ноћас у госте не дђсте?
 Ал говоре танани комари:
 »Ми смо били на друму на путу,
 Гледали смо чкаља паракраља,
 Да ли проси удовицу бђцу, —
 Кажу да су једно за другога.
 Ми понесмо вруле и свируле
 Па чекасмо од мрака до дана.
 Залуд нама све наше чекање,
 Чкаљу ћути, бђца отћутује;
 Ил се стиде да се млади виде,
 Ил су холи са господства свога,
 Ил се боје једно од другога.«

Уздање у Бога.

Седам осам говоре:
Да бијемо злотворе!
А злотвори зборише:
Нас је мало повише.

Седам осам говоре:
Бог ће да нам помогне!
А злотвори зборили:
Сила Бога не моли.

Седам осам скочише,
Јуначки се борише,
И злотворе побише,
Ма да их је повише.

Ој, Боже мој!

Хај, да су ми, хај, да су ти
Два ђумишли града,
Који вреде пуну врећу
Највећих дуката, —
Ој, Боже мој!

Па да један цару дамо,
А други везиру,
Да нас овде у колиби
Остави на миру.
Ој, Боже мој!

Будалина Тале пред царем.

(мухамеданска)

Прати слуге царе од Стамбола,
 Да му воде Будалину Тала,
 Да га види, и да га покара,
 Да се с њиме царски разговара.
 Три године дебелијех дана
 Нису слуге укечиле Тала, —
 Нађу трага, ал не нађу врага;
 Свуђ је био, а ниђе га нема.
 Док повика баба Сѣља преља:
 »Ено Тала на врх камивала,
 Њега ма́ме из села дјевојке,
 Лјепе цуре, а он лудак клети
 Од њих бјежи, као од авети.«
 Поскочише цареве делије
 А до Тала, на врх камивала:
 »Ходи, Тале, царе те позива!«
 Тале шути, с њима се љпљти.
 Кад стасаше пред цареве дворе
 Са прозора царе проговара:
 »Ходи горе, аслија делија,
 Ја те чекам три године дана!«
 Одговара Будалина Тале:
 »Што ћу горе, добро је и доље.
 Није стевен цару прилазити

Са батином 'вако наклончаном, —
 А ја без ње ни у ценет нећу.“
 Рјечи тушта, ал цар не попушта:
 »Ходи, Тале, батина не смета!«
 Кад је био цару на дивану
 Цар га пита: »Је л истина, момче,
 Да од тебе нико нема мира,
 Куд год идеш, свуд замећеш кавгу?«
 Тале цару баш у очи зүри:
 »То је бједа, то је мусаведа.«
 Опет царе пита и разбѣра:
 »Дану шта је, реци ми, која је?“
 Надовеза Будалина Тале:
 »Ја ти, царе, никог не задјевам.
 Идем, ловим, ни с ким не говорим;
 Ко ће лјепо, с њиме нећу ружно,
 Ко ће ружно, с њим не умјем лјепо —
 Ал су људи заврнуте ћуди,
 Кад ме виде и насмију ми се.
 Не да Тале, да се с њиме шале, —
 А ова му батина помаже.“
 Царе очи на батину баца:
 »А колко је у њојзи клинаца?“
 »Три стотине, мање ни једнога.«
 Разведри се чело султаново,
 Смијо би се, ал се тога мано,
 Већ извади толико дуката,
 Колко има батина клинаца:
 »Ево теби малена пешкеша!«
 Ни то цару није доста било,
 Сребрн клинац вади из дувара,

Укуца га својом десном руком
У батину Будалина Тала:
»Један више, спомен од султана, —
Још ево ти мухурли фермана:
Кавге мани, ал се мушки брани.“

Дјевочин одговор.

Иди, дјевојко, иди далеко,
Да те поздравим тицом ластавом
Кад те не виђам с близа на близо,
Кад ме не чујеш с брда на брдо.

— Иди, јуначе, мало подаље,
Да те добацим румен јабуком,
Да је догризеш где сам загризла,
Да се присетим, шта сам мислила.

Све на шеснаест.

Мандалина, колко ти година?
 »Данас сутра биће ми шеснаста.«
 Куд ћеш с њима, ако Бога знадеш!
 Ал да имам шеснаест синова,
 Све бих слао, да те просе красну,
 Да избереш себи најбољега,
 Најлепшега, најуначнијега.
 — Одговара млада Мандалина:
 »Ајд' појде, старче седоглавче,
 Што ће теби шеснаест синова,
 Кад ти имаш Вељка братанића?
 Сретао ме већ шеснаест пута,
 Питао ме, би л му била љуба.
 Реци-де му нек још једном пита,
 Можда ћу се предомислит' луда:
 За њим поћи, твоме дому доћи.“

Нуто врага...

Нуто врага из шипрага
 Шта ми говори:
 »Дођи Јело, чедо бјело —
 Поток жубори.
 На потоку никог нема,
 Само агић млад,
 Видјео те, видјећеш га,
 Он је теби рад.
 Он не паше бритка мача,
 Не носи ханџар;
 У њедри му сто дуката, —
 То је теби дар.«
 — И ја врагу у шипрагу
 Рекох једну-двје:
 Нек ми прати агић млади
 Своје дукате,
 Купићу му три Туркиње
 И двје Јеврејке:
 Нек ме зове у сватове, —
 Ал у шуму, не!

Слијепац замјера окатима.

А тако ми Бога *јединога* —
 (Да их више клео бих се свима, —
 Да их мање ни нас не би било,) Видјео сам, ма да вида немам,
 Видјео сам нешто пресвијетло,
 Ја помислих: то је јарко сунце!
 Кољена ми клецнуше пред њиме.
 Ал ми рече, биће била вила:
 »Није, слјепче, то јарко сунашце,
 То је она круна Душанова;
 Круну носе два Божја анђела
 (Не виде се од свјетлости њене),
 А они су Бога измолили
 Да им даде да се с њом проиђу
 У години свакој једанбáред,*
 Та онога дана Видовога.
 Бог им даде, они проилазе,

* Ништа лакше не би ми било, него ту реч „један-
 бáред“ поправити (?) и тај стих написати: „У години
 свакој бар једаред“ — (јер мислим да се то тиме хтело
 рећи). Ал ја то не хтедох учинити, јер се — истина, као
 кроз сан, ал ипак се сећам, да сам ту необично сложену
 реч баш тако чуо, са акцентуацијом како сам је обележио.
 — Оваких примедаба нисам стављао свугде, где им је
 до сада могло бити места, а не мислим их стављати ни
 од сада, где би тако исто могло имати места. Зм.

Круну носе кроз много земаља,
Од једнога мора до другога,
Где год има ока србињскога,
Где год има срца србињскога,
Ту да сине, да им терет мине, —
Да с' огрију на старом огњишту.
И јутрос је круна просијала,
Па и теби видјети се дала.«
— Тако мени, биће била вила,
Тако ми је, мила, говорила.
А ја, слјепец, љуто вам замјерам,
Ви окати, жалосна вам мати, —
Зар ви тога никад не видјесте,
Кад ми о том ништа не причасте!
Ил шутите, да ме преварите,
— Ил за стару круну не марите!

Луђани Стојан и облакиња вила.

Пуче пушка луђана Стојана,
 Тек онако, да се шенлук гради.
 Лети ђуле звиздом и фијуком,
 Пак погоди у облаку вилу,
 Погоди је баш у десно крило.
 Вила паде, а Стојан допаде.
 Кад сагледа облакиња вила
 Какове су очи у Стојана,
 Какво лице, какве обрвице,
 Вила збори, а срце јој гори:
 »Ој давори, луђани Стојане,
 Што не сломи обадва ми крила, —
 С једним крилом ни момом ни вилом!«

Пјесма без краја.

Ту су гусле, и гудало ту је,
 А ја ћутим, не смем да загудим.
 Имам пјесму, која краја нема,
 Јако ми је за срце прирасла;
 Откинут' је, велики су ббли, —
 Еј — па нек ббли, отпјеват' је морам!
 — Ој Косово, ој поље крваво!
 Српска славо, круно раскинута!
 Царе Лазо, бриго и небриго,
 Што се овом не приволи царству,
 Па да овим дођеш до онога!
 Југ Богдане с девет соколова,
 Живот дасте, у гроб попадасте!
 Страхинџ бране, и сунце и дане,
 Сунце сјело, па данак однјело!
 Сокдлане, Мусићу Стјепане,
 Дичан био, дично преминуо, —
 Дично своју главу замјенио!
 Ој Милоше, и срце и душо,
 Не могу те подићи у звјезде,
 Сам се диже, — примакни се ближе!
 Аој Вуче, сотонско унуче,
 Зар те српска не одоји дојка,
 Зар ти прија наша погибија.
 Зар те наша не застраши клетва!

Ој невјеро, нигдје те не било, —
 Ал те има, то је терет свима!
 — Што вам пјевам, браћо моја драга,
 Што вам пјевам жалосни су звуци,
 Нису звуци, него су јауци,
 Јер невјера ни данас не дрема,
 Већ и теже јауке нам спрема, — —
 То је пјесма, која краја нема.

Сунце угађа младенцима.

Јарко сунце за морем заспало,
 Дуго нема зорина сванућа.
 Радују се Станко и Станојла
 У вајату, на меку лежају, —
 Они рујне зоре не требају.
 — Није сунце за морем заспало,
 Већ је знало за мило и драго,
 Да су јуче на венчању били,
 Пак им даје дуже загрљаје,
 Да се душа у душу упија,
 Да се срце на срцу одмара.

Прохтев цареве мезимице.

Прохтелo се царевој мезимци,
 Хоће млека, али тичијега.
 Светли царе златан дукат даје
 За кап млека, али тичијега.
 А царица три дуката даје
 За кап млека, али тичијега.
 Станарице иду кроз горице,
 Траже тице а носе музлице.
 Ал залуду, побратиме драги,
 Чегa нема, ни цару га нема.
 — Данак прође, црна ноћца дође,
 Кад се бӯде совуљаге мудре;
 Тад закука сова најстарија:
 »Враћајте се, станарице младе,
 Поздравите цара честитогa
 И царицу, пак и мезимицу,
 Реците им смерно и понизно:
 Нити има тичијега млека,
 Нити има од лудости лека.«

Лековита вода Лептерија.

Ноша мајка чедо грозничаво
 По Озрену, да му биља тражи;
 Има биља, али лека нема, —
 Грозница му баш о глави ради.
 Сусретоше божјака просјака,
 Јадна, гладна, боса, распојаса.
 Запази га чедо грозничаво
 Са деснице, са мајчине руке,
 Пак отрже с мајчина ђердана,
 С њена врата један дукат злата,
 Добаци га божјаку просјаку.
 А божјаку разведри се лице,
 Сину лице, као јарко сунце,
 Па говори ојађеној мајци:
 »Сићи, драга, са чота овога,
 Опазићеш четири пабреста,
 Под њима је вода Лептерија,
 Њу је Божја закрестила мајка,
 Ту окупај чедо грозничаво,
 Да ти буде весело и здраво!«
 То изрека, — па и нестаде га.
 — Сиће мајка са чота овога,
 Те опази четири пабреста,

Под њима је вода Лептерија
Њом пошкропи чедо грозничаво, —
Чедо скочи весело и здраво.

Пркос јадне девојке.

Очи моје весело гледајте,
Злотворе ми у пркос варајте!
Волим њима пркосити свима,
Њима свима мојим душманима.
Нек се прија од једа савија,
Нек се кона пренемаже ббна,
И ти, стрина, пуцај од љутина,
Очи моје варалице твоје, —
Срце знаде своје горке јаде.

Три гроба.

Ноћца пала, — убила је тама!
 Гора спава, — не пробудила се!
 Два се брата по горици траже,
 Сабље су им зажеђале крви,
 Да би турске, да би арнаутске, 5
 Веће крви српске и братинске.
 Два су брата, Миле и Милане,
 Оба гони мука са дјевојке,
 С лјепе Стане, врле и ваљане.
 Миле има бурму од дјевојке, 10
 А на бурми: »Твоја сам до вјека;«
 А Милане јаглук од дјевојке,
 Златом пише, да за њега дише.
 Јаглук виче: »Гдје си, несретниче?«
 Бурма риче: »Гдје си, бездушниче?« 15
 Пуче пушка, одазва се друґа,
 Састаше се два брата рођена,
 Како су се братски загрлили
 Тако су се по гори носили,
 Како су се по гори носили, 20
 Један другом живот покосили,
 Зубима се клали и заклали,
 Загрљени на земљицу пали,
 Крај потока, тѡка тиханог.
 — Зора руди, гора се пробуди, 25

Прва прѣну тица кукавица,
 Гледа јаде, махом распознаде :
 Два рођена брата загрљена
 На земљици и на поросици,
 Око њихе угажена трава, 30
 Око глава два вјенца крвава.
 Кукавица гори приповједа :
 „Роди мајка два сина једнака,
 Два близанца, Мила и Милана,
 Једнако им и чело и лице, 35
 Једнаке им очи и погледи,
 Једнаке им науснице црне,
 Једним гласом зборе и пјевају,
 Једнаким се рухом одјевају.
 Мајка стара често им се вара : 40
 Дође Милан, она мисли Миле,
 Дође Миле, мисли, Милан то је —“
 Нѣ доврши тица кукавица,
 Ал је моли Стана несрећница :
 »Стан', ућути, на зло ми се слути! 45
 Куку мени до Бога милога,
 Двојицу сам заручником звала,
 Двојици сам руку обећала,
 А ја мишљах да једнога љубим!«
 Трже ножа, да више не живи, — 50
 Опрости јој, боже милостиви!

Бич гујински.

Саме се гује у бич уплеле,
 А присојка се ушвигарила,
 Саме се нуде Павлу Брачанцу:
 »Узми нас, узми, Павле Брачанче,
 Ишибај нама своју Дамјанку,
 Она је сестру нашу заклала,
 Да једом њеним тебе отрује.«
 — Прихвати Павле бича гујинска,
 Са њиме дође својој Дамјанци,
 Уз њу сјеђаше млади дужевић,
 Његова рука ђердан Дамјанчин.
 Ошину Павле бичем гујинским
 Једном на десно, другом на лјево,
 Једном Дамјанку, другом дуждића.
 Помодри цјела снага њихова,
 Очи се њине исколачише,
 Уста се њина запјенушише,
 Руке се њине грчем грчише.
 Гледа их Павле, пак им бјеседи:
 »Пољубите се, загрлите се,
 Кратки су данци, сунце залази!«
 Док их је Павле тако гледао,
 Присојка гуја и њег упече,

Да кратком муком дугу откупи.
 Гуја га пецну, пак се отрова
 Од љута трова, јада његова.

Грана јоргована ...

Грана јоргована бисером посута ;
 Грана јоргована бригом забринута.
 Тудом и овудом два лепира лећу,
 Лепирица пита : »Шта ће бисер цвећу?«
 Грана јоргована забринута ћути,
 Забринута ћути, ка да јаде слути.
 Тудом и овудом два сокола лећу,
 Један соко пита : »Откуд бисер цвећу?«
 Грана јоргована њему одговара :
 »Ово је бисерје из кнежеве круне, —
 Хај, ал моје цвеће на земљици труне.«

Што је пало у неврјеме иње...

Што је пало у неврјеме иње
 По Ајшиној по зеленој башти,
 Пак се бјеле сѓфе и стазице,
 Сѓфе малко а стазице јако? —
Није иње, већ је ђелзамиње,
 Вјетар га је обронио с грања; —
Није вјетар, већ су уздисаји
 Пашинога најмлађега сина,
 Што је Ајши сагледао лица, —
Није лица, већ само очица.
 Кад се Ајша по башти прошета:
 Гдје ће стати, ту ће мирисати,
 Гдје ће сјести, ту ће очи свести,
 У сну чути како булбул жуди, —
Није булбул у лугу зеленом,
 Већ је булбул у срдашцу њеном.

Соко Милутин.

Испросио соко Милутине
 Испросио љепоту дјевојку
 У Злобову селу далекоме,
 А љевша је од свију љепота,
 А добрија од свију доброта.
 Кад испроси љепојку добројку
 Злоба сѣну на срећицу њену,
 Пак се куда размахује свуда,
 Чупа њојзи перје и бисерје,
 На њу баца дрвље и камење,
 Како злоба уме и разуме; —
 Салт не смеде Милутину прићи,
 Јер је Миле соја господскога,
 Јер је Миле соја јуначкога.
 — Миле јаше кроз село Злобово
 На свом хату, на бјесну дорату,
 Мачем вије, — никога не бије —
 Мачем маше, — никог не тамани —
 Већ ка да се од сршљена брани.
 Још говори соко Милутине:
 „Кудите је цјеломе свијету,
 Само нѣте мени и мојима;
 Шта је мени до цјела свијета
 Кад је мени мила моја Цвјета!“

Сви поспали.

(пошалица у веселом друштву)

Кад баш хоћеш, дружино одбрана,
Да ти пјевам, што одавно нјесам,
Што с' не пјева, док се не захтјева,
Што с' не гуди, док су трјезни људи,
А ти пружи уши, па ме слуши!

Кад се жени Дебелићу Гојко
Из Непоста, гдје је брава доста,
Он не тражи далеко дјевојку,
Већ из свога села рођенога,
Из Непоста, гдје је брава доста,
Дебелину најдебелинију,
Што је танка, ка и њена мајка.
Кума куми Трбојевић Јанка,
Стара свата Тулежића Мата,
А дјевера Чварковића Пера,
Сви изблиза, из шора једнога,
Из Непоста, гдје је брава доста.
Кад је било врјеме за вјенчање,
На цркви се отворише врата,
Широм врата, — али нема свата:
Младожења прилего да спава,
Млада хрче, ка да чорбу срче,
Нема кума, нема ни старојка,

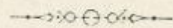
Ни дјевера, — та нема ни кера;
Е шта ћемо, заспали су људи,
Нема никог ни да их пробуди.
А шта вели појка милопојка,
Да ли псује, што свате чекује?
Он не псује, он их не чекује, —
Поп Варнава, и он слатко спава.

Од мен' пјесма, од Бога вам здравље!
Колко знадох, толико вам дадох,
Из Непоста то нек вам је доста, —
Њима слава, — хајдмо да се спава!

Коле Рајевић.

Златни двори цара од Стамбола
А сребрни паше од Загора,
А крвави Кѳла Рајевића:
Ту му стара погинула мајка,
Ту му млада погинула љуба, —
Не хтела се поклонити жива.
Кад се врати Коле Рајевићу
С дуга пута, чела забринута,
Уђе право у дворје крваво.
Кад уздахну Коле Рајевићу,
Затресну се поље до Загора,
Од Загора дори до Стамбола,
Заљуља се Загор-паши глава,
А Султану задрхута чалма.

Дуле.

Што су ти куле ронуле,
 Мој Дуле, Дуле, дудуле?
 Што су ти буле побјегле,
 Мој Дуле, Дуле, дудуле?
 Гдје ли га турбан изгуби,
 Мој Дуле, Дуле, дудуле?
 — Зар су ми куле ронуле? —
 Ја не знам, Дуле, дудуле.
 Зар су ми буле побјегле? —
 Ја не знам, Дуле, дудуле.
 Зар сам га главом бестурбан? —
 Ја не знам, Дуле, дудуле.
 Ја пијем ешћи ракију,
 Ракију Дуле, дудуле.
 Не пијем давно, два-три љет'
 Дању и ноћу, дудуле.
 Мектери зљрле у зурле,
 У зурле, Дуле, дудуле.
 Каткад се само заплачем,
 Заплачем, Дуле, дудуле,
 За мојим сином Омером,
 За њиме Дуле, дудуле.

Чекај, почекај!

Воде нам сужна Станоја.
Чекај, почекај!
Куда га воде Станоја?
Чекај, почекај!
Паши ће да га поклоне.
Чекај, почекај!
А шта ће мајка његова?
Чекај, почекај!
А шта ће сестра његова?
Чекај, почекај!
А шта ће Бојка дјевојка?
Чекај, почекај!
Мајка ће сузе ронити.
Чекај, почекај!
Сестра ће косе чупати.
Чекај, почекај!
Бојка ће пашу убити.
Чекај, почекај!

Изгубљено, нађено.

Година једна и друга,
 На срцу дуга притуга;
 Девојка момка жалила,
 За душу свећу палила, —
 Чим једну свећу припали,
 Свећа се сама угаси.
 Ко јој ту свећу угаси?
 Гасе је њени уздаси.
 — Година једна и друга,
 На срцу дуга притуга,
 Година трећа, највећа.
 Ал ево њена драгана
 Из дуга ропства, млађана:
 »Нисам ти могло писати, —
 Нисам ти умро, жѐ сам ти.“
 — Која се свећа гасила,
 Сада се махом палила.
 Чиме се пали свећица?
 Пали их њина срећица.

Дијете Милутин.

Мили Боже, зар си тако хтјео!? —
 Не би било, да ти хтјео нјеси. —
 Двије су се сестре расестриле:
 Једна била бану бановица,
 Друга била паши пашиница; 5
 Пашиница без порода била,
 Бановица одгојила сина,
 Милутина од седам година.
 Разбоље се паши пашиница,
 Боловала три недјеље дана, 10
 А не могла растанут' се с душом;
 Зајаука са девет јастука,
 Да се чуло кроз три пашалука,
 Преко гѳра, до сињегга мора,
 Украј мора до банових двѳра: 15
 »Прости мене, сестро бановице,
 Неће душа да ми се одваја
 А без твога, сестро, опроштаја!«
 Одвикује сестра бановица:
 «Болуј, кујо, дуго боловала 20
 Тако те је клела и уклела
 Наша мајка, наша родитељка!«
 То не слуша дјете Милутине,
 Јест' дијете, али душе свете,
 Већ он скида иконицу малу, 25

Крсно име, светитељ Јована,
 Пак се пѹти с иконом у руци,
 Лази, гази, прти и богази,
 Дока дође, куда млађан пође.
 А кад стиже, он икону диже: 30
 »Ево, тетка, ево теби лјека!
 Икону си ову цјеливала,
 Цјеливала, док си била мала,
 Цјеливај је још једанпут само,
 Одмах ћеш се опростити с душом.« 35
 — Прихватила болна пашиница,
 Прихватила икону у руку,
 Цјелова је, — пак испусти душу.
 — Вратио се Милутине мали
 Дому своме, својој милој мајци, 40
 Пак јој прича све, како је било.
 Њега мајка зато не покара,
 Тек га пита: »Гдје ти је икона?«
 »Икона је у тетке остала,
 Остала је на грудима њеним, 45
 Стиснула је, кад је издисала,
 Не могах јој извадит' из руке.«

Дерли берли бан.

Хеј делијо, дерделијо,
 Дерли берли бан,
 Сломио си свога мача,
 — Знам зашто си, знам.
 Није ти га више дика,
 Већ ти га је срам.
 Мислио си: ко сам ја сам,
 Дерли берли бан!
 Посекѡ си слабу бабу
 Баш на благи дан,
 Не хтела ти ћерку дати,
 Узѡ си је сам.
 Баба ти се у сну јавља
 Вели: Добар дан,
 Кукавицо, пржибабо,
 Дерли берли бан!
 Ти је видиш, па се стидиш,
 — Све ја добро знам.
 Ти је чујеш, па срамујеш,
 — Све ја добро знам.

Невјерни Вукола.

Вукола је у гори заспао,
 Санак снιο па се престравио,
 Да су њему осјечене руке, —
 Љуте муке, осјечене руке.
 Он се трже па поскочи брже.
 Њему десна, лјева рука здрава, —
 Ал на њима не има рукава.
 Очи му се дадоше на страну,
 Ал то бјежи Загоркиња вила,
 Носи вила злаћаногa ножа,
 И обадва његова рукава.
 Он је моли да му крађу врати,
 А вила му оштро одговара :
 »Ти рукави за невјеру нјесу,
 Њих је везла из села дјевојка,
 Љепше цуре цјела Босна нема,
 Везла их је три недјеље дана
 А вилинском жицом и иглицом,
 А Вукола жалосна му мајка,
 Он се шеће Сарајевом бјелим,
 Друге грли, Јану заборавља.
 Моли Бога, Вукола невјерни,
 Што је данас чисти понедјељак,
 Па ја нећу да га крвљу прљам,
 Не би више грлио туђинке

Преко своје заручнице вјерне;
Ал у Бога још је доста дана,
А у мене злаћаногa ножа.

Бег-Задија и аџамија.

Ходи ближе, Бег-Задија
Да те загрлим!
— Ћит подаље, аџамија,
Да те не видим!
— Зажми очи, Бег-Задија,
Да ме не видиш!
— Зажела сам, нећу видјет',
Кад ме загрлиш.
— А што си се застрашила,
Кад те грлим ја?
— Ко загрли и пољуби;
То је мене страх.
— Страх је тебе, страх и мене,
Нуто јада два!
Хајде да се сакријемо,
Да нас мине страх!

Нема ништа од сватова.

Санак снιο кад је пијан био
 На асури Меховићу Јусо,
 Да га воли љепота дјевојка,
 Алексана, материна храна,
 Да га пјева и да га припјева,
 Да за њиме и сузе пролјева.
 Санак прође, румен јутро дође,
 Јутро прође, кара акшам дође, —
 Узе Јусо тамбуру у руке,
 Право оде под прозоре њене.
 »Алексано, материна храно,
 Дошо ти је Јусо Меховићу,
 Кога давно пјеваш и припјеваш,
 Пак за њиме и сузе пролјеваш,
 Дошао је да те води за се.«
 Насмија се Алексана млада,
 Насмија се, пак и нашали се:
 „Беаферим среће изненада! —
 Ал ме чекај још недјељу дана,
 Док доведем што сам започела:
 Златне лаве на бјеле рукаве,
 Теби ћу их дати од милоште.“
 — Прође и та недјељица дана,
 Ето Јуса, гдје по своје дође.
 Њему Лекса поиздаље виче:

»Врат' се натраг, Меховићу Јусо,
 Од рукава ни трага ни гласа,
 Гладни лави, а лјепи рукави,
 Појели их, па побјегли, пӯсти;
 Још из горе чујем гдје урличу:
 »Није чорба, да је незван куса,
 Нит' је Лекса за пијана Јуса!«

Верна девојка.

Пало иње, пашће још и више,
 Мени драги из крајине пише;
 Црна слова, још су црњи гласи:
 »Тражи другог, тражи за кога си!
 На мени су седам љутих рана, —
 Моја ра̀ка већ је ископана.
 Не осећам како ране тиште,
 Ал ми јади у срдашцу пиште.«
 И ја драгом ситну књигу пишем:
 »Не умири, док ти ја не дођем,
 Да умremo кад се загрлимо,
 Да заједно у гробу лежимо!«

Максим Бајац, — стари шалајац.

Пропиштао Максим Бајац
Код Црвене Лале,
Јер га бриге и невоље
Хоће да стровале.

Дугове му крчмар пише
У крчми на врати, —
А зову га, терају га
Да порцију плати.

Чујете ли уздисаје
Старога шалајца :
— „Аој царе, зар си спао
На Максима Бајца!“

Ајка Сарајка.

Рашчуло се свјетло чело Ајке Сарајке,
 Пак се прича, пак се пјева широм
 [Босне свуд
 О Ајкуни Сарајевци, слјепој дјевојци.
 Њене очи у колјевци вила украла,
 Ал јој дала сјајну звјезду, да јој с чела сја;—
 Исто сија сјајна звјезда, ка и ока два.
 Знаде вила, што је њене очи украла:
 Да не види млађанична сина пашина,
 Да се за њим не занесе, да је мине гром,
 Да не кука младе дане са тим бекријом.

Прело у Тулегу.

Кад је било у Тулегу прело
 Мачке преле, а бабе поспале;
 Свакој млади кика нечешљана,
 Па како ће да чешљају перје!
 Девејке би радо попевале
 Ал им грло од свађе промукло.
 А момака ни рад лека нема, —
 Побегали до триста ђавола.

У колу.

Играј, коло, вези, вези,
 Скочи, поскочи!
 Ја ћу гледат' свакој моми,
 Гледат' у очи.
 Ал су цуре стидљивице,
 Крију очице, —
 Па ја ћу им гледат' чело,
 Чело весело.
 Њино чело лист хартије,
 Ситне јазије,
 На хартији свакој пише
 За ким уздише;
 Пак ћу и ја познат' своју,
 Познат' по челу,
 Пјеваћу је уз тамбуру,
 Шором по селу.
 Из кола се оженила
 Моја својта сва,
 У колу ћу љубу наћи
 И ја, делија.

Први Божић.

Три се краља дигла до Витлема,
 Пут им каже небесница звјезда.
 Не зна краљи шта ће у Витлему,
 Они иду, ићи им се мора.
 Кад стигоше доблиз Витлеема
 Засија се воларица мала
 Те потамнје небесница звјезда,
 Потамнјеше три круне од злата
 Окићене алем гроздовима.
 Кад уђоше три земаљска краља
 Њима мало дјете проговара:
 »Сви сте браћа, краљи и пастири,
 Добра дјела адеми су сјајни,
 Света вјера круна непотамна,
 Мир и слога Божији вам дари, —
 Тешко оном, ко их занемари!«

Женитба Мостарлије Јова.

Женио се ожењени Јово,
 Мостарлија од племена стара,
 Жена му је просила дјевојку,
 Жена болна, зна да мријет' мора.
 Њему вели млада Јелвесија: 5
 »Подигни ме из постеље, Јово,
 Да ти просим Анку саморанку,
 Да јој дадем бурму с десне руке,
 Прије тога неће Богу душа,
 А муке ми скидаше тјело. 10
 Хајдмо, Јово, хајде Бога ради,
 Помози ми, Бог ти помогао!«
 Куд ће Јово, него у послухе!
 Отидоше Анци саморанци,
 Испросише Анку саморанку, 15
 Јелвесија с руке бурму скида,
 Пак је даје иночици лјепој, —
 Анка шути, од чуда нијеми.
 Чим се збило, што се наконало,
 Јелвесија у небо поглѐда: 20
 »Сад су моје муке патинуле,
 Прије душе одлетјеше боли, —
 Ка да сам се наново родила.«
 И оздрави Јелвесија млада,
 Ка да никад није боловала. 25

— Хтједе Јово да сагради цркву,
 Да захвали Богу на милости,
 Ал не даде Јелвесија млада,
 Већ сакупи мнозину сватова,
 Па овако њима проговара: 30
 »Веселте се, свати Јова мога,
 Довед'те му Анку, вјерну љубу,
 До данаске ја му бијах љуба,
 Бијах љуба, ал не бијах вјерна,
 Варах војна, нисам га достојна, 35
 Моји грјеси иду на кајање,
 Ја полазим женском манастиру,
 Служит' Богу, да ми спасе душу,
 Збогом свјете, — проклети ме нѐте!«
 И отиде покајница млада, 40
 Нико никад не чѹ о њој гласа.
 Срећан био Мостарлија Јово
 Са лијепом Анком саморанком.
 Давно било, ни дјед ми не памти,
 Сад је пјесма, пак је носе крила, 45
 Како ј' жена војна оженила.

Песма у веселом друштву.

Тамо негде, — одмах ћу вам касти —
 Где је магла кладу извалила,
 А кумрија лава окотила,
 Лав ти скочи, па кладу прескочи.
 Од тога је клада процветала,
 Пак је цела земља мирисала.
 Свадиле се бабе и девојке,
 Цуре веле, да мирише смиље,
 Бабе веле: није, већ босиље.
 Мало баба, много девојака,
 Помажу им и деца нејака,
 Пак су бабе у тикву стерале.
 Ал у тикви ракијице било, —
 Бабама се лице руменило,
 Баш ка нама при овом бокалу,
 Пијућ' вино, залевајућ' шалу.

Делија дјевојка.*

око бира, гдје ће наћи мира.
 Неће гори на високој јели,
 Већ у долу, гдје се шатор бјели.
 Под шатором делија дјевојка;
 Вино пије, ни бриге јој није,
 Пјесму пјева, а од гласа мила
 Чисто расту на соколу крила.
 На глас иду дванаест Турака,
 Дурно гледе, а кроз 'јед бесједе:
 »Күјо, кучко, делијо дјевојко,
 Кад год пијеш, Турчину се смијеш,
 Кад год пјеваш, Турчина исмјеваш;
 Гдје научи пити и пјевати, —
 Гдје му драго, све ти је заного.«
 Одговара делија дјевојка:
 »Нудер чуда, да бјесних Турака!
 Ал ко пита, да му право кажем.
 Дворила сам два српска јунака,
 Дворила сам Милоша и Марка,
 Од Марка сам пити научила,
 Милошу сам пјесму присвојила,

* Ова је песма некако утрчала у моју „Пјеванију“.
 Ал кад је сада рођене сестре зову у своје коло, не смем
 јој вкратити, да дође овамо, где јој је право место.

Од њих двоје ево и ово је« —
 Пак запламти срцем из очију,
 И потеже сабљу димискију,
 И потјера асли бјеснадију, —
 Соко гледа гдје црвени трава,
 А на трави дванајст турских глава,
 Соко гледа, па мисли да снјева.
 А дјевојка пије и попјева.

Причање с пута.

Кад сам био у Путујпакажи,
 Ноћио сам на шијачкој стражи,
 Познао сам старога Шијака,
 У Шијака девет девојака:
 Две су Кâјке — по имену мајке,
 Три су Манде — да се боље памте,
 А четири зову се: Овамо!
 Зовнеш једну, све четири дођу,
 А за њима сестрице касаду,
 Брзо дођу, а споро отиду,
 Јунаку се о врат обесиду.

Садржина:

	Стр.
Сузе светог Саве	5
Гујина прича	6
Клањалица слепачка	7
Одмор хајдука Новака	8
Образ јачи од срца	9
Сестре на добро слуте	10
Порука и отпорука	11
Краљевић Марко и троглав Арапин .	12
Побеђен понос	17
Женидба Латковић Ристоја	18
Ударало у тамбуру ђаче	22
Како спава Чарапић Васа	23
Пало сито	24
Болно момче	24
Поп-Лука и Пејзан Мемед ага	25
Сви су, сви су —	27
Што је пала сива магла?	27
Рајино уздање	28
Под прозором заспале дјевојке	29
Коме које цвеће	30
Хеј, ласно је кога боли глава	31
Мус Алија	32
Ловац оста без лова	32
Гусларева шала	33
Ком' се китиш, гиздава девојко	34

	Стр.
Кобна сумња	35
Чкаљ и боца	38
Уздање у Бога	39
Ој, Боже мој!	40
Будалина Тале пред царем	41
Дјевојчин одговор	43
Све на шеснаест	44
Нуго врага	45
Слијепац замјера окатима	46
Луђани Стојан и облакиња вила	48
Пјесма без краја	49
Сунце угађа младенцима	50
Прохтев цареве мезимице	51
Лековита вода Лептерија	52
Пркос јадне девојке	53
Три гроба	54
Бич гујински	56
Грана јоргована....	57
Што је пало у неврјеме иње....	58
Соко Милутин	59
Сви поспали	60
Коле Рајевић	61
Дуле	62
Чекај, почекај!	63
Изгубљено, нађено	64
Дијете Милутин	65
Дерли берли бан	67
Невјерни Вукола	68
Бег-Задија и аџамија	69
Нема ништа од сватова	70

	Стр.
Верна девојка	71
Максим Бајац — стари шалајац . .	72
Ајка Сарајка	73
Прело у Тулегу	73
У колу	74
Први Божић	75
Женидба Мостарлије Јова	76
Песма у веселом друштву	78
Делија дјевојка	79
Причање с пута	80

